

Maketuru le Rutu

Rutu

Rt

Tar dɔ maketuru te le Rutu

Ne ke maketuru le Rutu pa tare to dɔ ndɔ te ke Jujeje a aw ɔnje dɔ bbe ke Ijarayel. Tar le to tar le nje ke key le Elimeleke ke to dew ke bbe te ke Betelehem nange te ke Juda. Tar le unn kute dɔ tar ne-wungu te, tar tɔku bbo ke oso, tar kayn te lede, tar koy le Elimeleke, ke tar koy le nganne. Tar le tunga dɔ tar kuju ngonn te ke dda are gel nuju lede tel guku bbay. Tar ke ngeng nya me tarje te neenn to tar le deneje joo: Nawomi dene le Elimeleke, ke ngonn mume Rutu. Rutu ke to dene ke nange te ke Mowabe ndiki ta kinya go mumeje Nawomi ang ngaa ndiki ta kare nje ke le mumeje telje to nje ke laa. Rutu dene-ndubba le dew ke Ijarayel ke ayn isi nange te ke Mowabe tel to dene le mare dew ke Ijarayel bbay. Ria na Bowaje. Ngonn ke Bowaje de ke Rutu dujeje a to bɔ mbay Dabbitije. Rutu tel to mare kɔn-dene ke ngeng nya horo kɔn-deneje te ke Ijarayel, mba n̂-to ka Dabbitije.

Tar kaw le Nawomi, ke ngaweje, ke nganne bbe te ke Mowabe

¹ Dɔ ndɔ te ke nje-gangeje sariya ɔnje bbe ke Ijarayel, tɔku bbo oso. Mare dingaw ke Betelehem nange Juda te aw ke dene laa, ke nganne ke dingaw joo mba kisi bbe te ke Mowabe. ² Ri dingaw le na Elimeleke, ri dene laa na Nawomi, ri nganne ke dingaw ke joo le na Malɔn de ke Kilyɔn. N̂-toje to dewje ke nange te ke Eparata* ke isije Betelehem nange Juda te. N̂-teeje ngonn bbe te ke ria na Mowabe le a, disije bbe te le.

Tar ne-kem-to-ndoo ke oso dɔ Nawomi te

³ A ta koo a, Elimeleke ngaw le Nawomije le oy ngaa Nawomi nayn ke nganne ke dingaw ke joo le. ⁴ Ñ-taaje deneje ke Mowabe. Ne ke dɔngɔr ria na Orpa, ri ne ke kara na Rutu. Ñ-ddaje ngɔsi ke bbal dɔku. ⁵ Goe te a, Malɔn de ke Kilyɔn doyje ngaa dene le nayn ke kare baa turu nganne te ke joo, ke turu ngaweje te. ⁶ Nawomi in me bbe te ke Mowabe ke ngann mume ke joo ta tel ke Betelehem le mba noo na Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ dda me-maji ke dewje laa ddew ne-kusa te. ⁷ Nɔtu bbe te ke nisi te le, ne ke ngann mume ke joo, dosoje ddew-bô ta tel nange te ke Juda. ⁸ Nawomi pa are ngann mume ke joo le na: « Ya, e-telje. Na na kara tel key le kɔenje! Maji kare Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ dda ke se me-maji ddew kara baa toke e-ddaje ke nje ke oyje ddem, e-ddaje sem ddem. ⁹ Maji kare Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ dda bba are isije ke maje kara kara tɔyn me key te le mare dingawje ke a taajesel!» Ñ-to mbide ngaa duruje dɔ nɔ te. ¹⁰ Dilaeje te na: « Baann ang, Ja kaw sei ke rɔ nje ke lei te.» ¹¹ Nawomi pa na: « Ngannem ke dene, E-telje! Mba ddi bba a kawje sem wa? Ma kase kuju ngannje ke dingaw kare taase bbay wa? ¹² Ngannem e-telje, awje! M-bbuka nya, mase taa ngaw ang ngaa. Bbo le munda mem to, ma to gir ngaw te til te neenn ta kuju ne ngannje ke dingaw ka, ¹³ a ngebbejede ndereng kare ñ-tɔkuje njaa wa? A mbeteje ta taa ngaw mba yeenn wa? Baann ang ngannem ke dene! Ne ke ingam neenn to ngeng nya uta engase. Mba Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ undam. ¹⁴ Duruje dɔ nɔ te bbay. Orpa to mbi mumeje a Rutu nayn saa. ¹⁵ Nawomi pa na: « Ya, nje-mari tel ke bbê le nje-ke laa, ke kɔrje te laa. ɔru goe.» ¹⁶ Rutu pa na: « A kuwam ke singa bba ma tel goi te ang ddem a kuwam ke singa kare minyai ang ddem! Lo ke aw te a, ma kaw te, lo ke e-dda bbe te a, ma dda bbe te, nje ke lei a to nje ke lem, ngaa

Lubba lei a to Lubba lem, ¹⁷ lo ke oy te a ma koy te ngaa da dubbum loe teenn. Toke yo a kayn horoje ang a minyai a, maji kare Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ dda sem ne ke mee ndiki.» ¹⁸ Kake Nawomi oo to Rutu ndiki nya mba kaw saa a, ew rɔe pa saa tar.

Nawomi de ke Rutu n̂-teeje Betelehem

¹⁹ N̂-njaje joo keme ndereng n̂-teeje Betelehem. Kake dandeje Betelehem a, dewje tɔyn ke me bbe te le aaje lo ke tade ngaa deneje paje na: « Nawomi wase na wa?» ²⁰ N̂-pa narede na: «E-bbaremjje Nawomi ang. E-bbaremjje *Mara, mba Nje-singa-mɔngu ddam are minga wungu nya! ²¹ Maw ke ne-kinga a, Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ tel sem jim baa. Mba ddi a e-bbaremjje Nawomi wa? Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ pa tar naji ke majang dɔm te, Nje-singa-mɔngu ddam majang.» ²² Nawomi tel ke ngonnn mume Rutu ke to ngonnn nje-bbe ke Mowabe toke baann. N̂-teeje Betelehem kare kunn kutu kuja teyn* te.

2

¹ Nawomi ee ke mare nuju le ngaweje. N̂-to dew ke bo ngaa ninga ne ddem. N̂-to dew ke me nuju te le Elimeleke, ria na Bowaje. ² Rutu, dene ke Mowabe le pa are Nawomi na: «Ma kaw ndɔɔ mba kaw bburu jinga teyn, go dew te ke a koom maji keme te. Nawomi le pa are na: aw ngonnum.» ³ Naw ngaa naw n̂-bburu teyn go nje-kujaje teyn te. A ne umae are to ndɔɔ le Bowaje ke to dew ke me nuju te le Elimeleke le. ⁴ A ta koo a Bowaje in Betelehem tee gode te ngaa pa are nje-kujaje teyn le na: « Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ ee ke sel!» N̂-telje ke tar dareje na: «Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ bbar tar ke maji dɔi te!» ⁵ Bowaje duju nje-kula laa ke to nje-ngem dɔ nje-kujaje teyn na: « Ngonn ke dene neenn

* 1:22 Me maketuruje te ke dang to ble, kande ko ke to nange te le jiiipije.

to le na wa?» ⁶ Nje-kɔn dɔ nje-kujaje kande ko le paje are na: «Ŋ-to ngonn ke dene ke Mowabe ke Nawomi ddee saa. ⁷ Ngonn ke dene le pa na na bburu teyn ke ta kareje te ngaa na bburu jinga teynje ke nayn horo kareje te. Lew baa ke ŋ-ddee ke esindɔɔ njaa, nar ta kula te nyɔm, naw nuwa rɔe key mba gɔju kare baa.» ⁸ Bowaje pa are Rutu na: «Ngonnum, aw e-bburu ne me mare ndɔɔ te dang ang ngaa, e-nayn neenn. Uwa go ngann nje-kulaje lem ke dene, oo maji wa!» ⁹ Unda kemi dɔ ndɔɔ te ke daw duja koo me te neenn ta uwa go nje-kulaje lem ke dene. Oo wa, m-pa mare nje-kulaje lem ke dingaw kare ta dinyai ddekeke. Bbo kunda maann a ɔin a, aa lo me joo maannje te toonn a, a kay maann ke nje-kulaje lem toje. ¹⁰ Yeenn a ŋ-tee noso, ŋ-debbe keme ke nangê ngaa, ŋ-pa nare na: «Ema ke m-to nje-mba neenn a, ddew ddi te bba oom te dew ngaa e-ddasem me-maji neenn wa?» ¹¹ Bowaje pa are na: «Dɔru gel neje tɔyn ke e-dda ke mumije darem. Neje ke unn kute yo te le ngawije, ddew ke toke inya ne bɔije ke kɔinje ke bbe kuji mba ddee ne ke horo dewje te ke e-gerede kete ang. ¹² Maji kare Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ tel ke mare ari wɔju dɔ ne ke e-dda! Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ, Lubba le Israel ke e-ddee ta kiya rɔi kɔ gɔle te ari kuka lei.» ¹³ Rutu pa na: «Oom to dew kemi te ebbemje. E-wul mem. E-pa tar ke uru dɔ bbengere bbere te lei ke dene. Ta koo maji a m-mbɔbbu mbɔr nje-kulaje lei ke dene kara ang.» ¹⁴ Kare ne-kusa ase a, Bowaje pa are na: «E-ngese ke kete usa ne, ula bina lei me maann nayn te.» Nisi mbɔr nje-kujaje kande ko te. Bowaje are mare kande ko ke ŋ-ndaw nusa nare mee ndann ngaa ŋ-ngem kese. ¹⁵ Goe te a nin taar ta bburu a Bowaje unn ndu are nje-kulaje laa na: «Inyaje ddew areje ŋ-bburu horo kare teynje te tɔ bbo ɔkeje ddew ang. ¹⁶ Inyaje mare jinga waa horo kareje te areje ŋ-bburu, ta inje saa ang.» ¹⁷ Ŋ-bburu ne me ndɔɔ te

le ndereng lo kul ngaa nunda ne ke n̂-bburu le ngaa ninga kande ne le ngosi ke bay sembe kara. ¹⁸ Noto naw ne bbê ngaa n̂-tɔju mumeje ne ke n̂-bburu le. N̂-tee ke kese nekusa ke nayn le nare. ¹⁹ Mumeje duje na: « Lo ke dda a e-bburu ne te bbokene wa? E-dda kula dda wa? Lubba bbar tar ke maji dɔ dew te ke unda keme dɔi te neenn!» Nɔru gel neje tɔyn ke nday dɔe te nare mumeje, ngaa n̂-pa na: « Ri dew ke m-dda kula ndɔ̂ laa na Bowaje.» ²⁰ Nawomi pa are ngonn mume na: « Maji kare Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ ke ndɔ tɔyn aw dda maji ke dewje ke isije kem baa ddem, ke dewje ke oyje ddem bbar tar ke maji dɔ dingaw te neenn! Nawomi pa are bbay na: «Dingaw le to nuju leje ke danna njaa. Ne horo dewje te ke to tar lede ta taaje to dene ndubbaje*.» ²¹ Rutu ke to dene ke Mowabe tel pa na: « Dingaw le pa arem tɔ na: E-nayn go nje-kulaje te lem nyɔm kula kuja koo ndɔɔ lem nunga.» ²² Nawomi pa are ngonn-mume Rutu na: « Ngonnum, maji kare e-nayn ke nje-kulaje laa ke dene ngaa maji kare dew ingai me mare ndɔɔ te dang dda sei singa ang.» ²³ N̂-nayn ke nje-kulaje le Bowaje mba bburu ne ndereng ndɔ ke kula kuja teyn†, ke waa tunga. N̂-nayn ke mumeje.

3

¹ Mumeje Nawomi pa are na: «Ngonnum, maw m-sange ddew ta kare uwa rɔi ngaa ta kare isi ke maje. ² Ke bbasine, Bowaje ke aw rɔ nje-kulaje te laa ke dene teenn le to nuju leje le maa? Ne njaa na to teyn ke to bbal te til te neenn. ³ E-ndoko maann, e-ndeem ubbu, ula kubbu ke kura bbo aw lo to teyn te. Are nusa ne tɔyn, nay ne tɔyn bba ta e-tɔju rɔi. ⁴ Naw ta to nangê a, aa lo ke na to te ke maje. Goe

* 2:20 Horo jiiipije te bbo dingaw oy a, ngokɔen ee ke ddew mba taa dene laa, ke ne-kingaje laa. † 2:23 Oo 1.22

te a, uwa ne gɔle te oo a, e-to nangê kɔ gɔle te a, ne njaa na tɔji ne ke a dda.»* ⁵ N̂-pa nare na: « Ma dda ne tɔyn ke e-pa arem.» ⁶ Nɔtu naw bbal te le ngaa n̂-dda neje tɔyn ke mumeje pa are. ⁷ Bowaje usa ne ke ay ne ngaa ee ke rɔ-neel. Naw n̂-to mbɔr kande ko te ke to dɔ jin te le. Rutu ngeyn jann jann ddee uwa ne gɔle te oo ngaa to nangê kɔ gɔle te. ⁸ Lo mɔngu nyenene ngaa Bowaje le ndebbe a turu rɔe: Na ta koo a mare dene to kɔ gɔle te. ⁹ N̂-duju na: «Ei na wa?» Nila te na: «Ema Rutu nje-kula lei ke dene aann. Uwa ta kubbu lei ila dɔ nje-kula te lei mba to tar lei ta tam to dene-ndubba.» ¹⁰ N̂-pa nare na: Ngonnum ke dene, Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ bbar tar ke maji dɔi te! Kula ddai ke guku neenn to ke dɔgɔle uta ye ke kete bbay, mba aw e-tubba go ngann basanje ke nje-ndooje wase nje nekingaje ang. ¹¹ Bbasine, ngonnum, are bbel ddai ang. Ma dda ne tɔyn ke a dujum, mba dewje tɔyn ke bbe leje gereje to e-to dene ke maji nya. ¹² Tɔkɔrɔ njaa, to tar lem ta tai to dene-ndubba, a mare dew ke kula nuju laa to ngɔsi nya ke ngawije utam to. ¹³ E-to neenn. Lo are ke esin a bbo n̂-diki ta taai to dene-ndubba a na taai, a bbo n̂-ndiki ang a, ma taai ture te, Nje-kisi ke ndɔ ke ndɔ ee teenn! E-to neenn ndereng lo are. ¹⁴ Rutu to kɔ gɔl Bowaje te ndereng ta-lo-kare ngaa nin taar ke lo ke to pipi mba Bowaje ndiki kare dew gere to Rutu ddee lo to waa ke teyn te neenn ang. ¹⁵ N̂-pa nare na: E-ddee ke kubbu ke ngal ke rɔi teenn ke ne ta uwa tae ke maje. N̂-dda to ke baann ngaa nɔju teyn ke ne gɔl misan nungu me kubbu te le nunda dɔe te a, Bowaje le tel aw bbê. ¹⁶ Ruth tel ddee rɔ mumeje te ngaa mumeje le pa na: Na baann wa ngonnum? Nɔru gel neje tɔyn ke dingaw le dda mbata laa. ¹⁷ Nunn ne nɔju ne teyn le gɔl misan narem ngaa n̂-pa narem na:« A tel jii baa

* ^{3:4} Ne ke Rutu dda le tɔju to n̂-ndiki ta kare Buwaje ngeme

rɔ̄ mumije te ang.» ¹⁸ Nawomi pa na: «Ngonnum e-nayn rɔ̄m te neenn oo gel ne neenn bba, mba tar neenn goto bbokone njaa bba dingaw neenn a kila wure nangê.»

4

¹ Bowaje tee isi lo dda tar te ta ndoko te ddaka. A ta koo a dingaw ke to tar laa ta taa Rutu to dene-ndubba ke Bowaje pa tar laa le unda lo tee.* Bowaje pa na: « Ei neenn, e-ddee isi nangê neenn.» ² Bowaje bbar dingawje dɔ̄ku horo tɔ̄ku dewje te ke eeje me bbe teenn, ngaa pa na: « Isije neenn ngaa disije nangê.» ³ N̄-pa nare dew ke ee ke ddew ta taa Rutu to dene-ndubba le na: « Nawomi ke in bbe te ke Mowabe tel le aw labbe lo le ngokɔ̄nje Elimeleke. ⁴ A ema, meje ta pa kare e-ndoko lo le kem dewje te ke isije neenn, ke kem tɔ̄ku dewje te neenn! A bbo e-ndiki ta ndoko a e-ndoko! A bbo a ta ndoko ang a, e-pa arem. Mba mare dew ke dang ke to tar laa ta ndoko lo le goto. Goi te bba to ema.» Dingaw le ila te na: «Ema njaa ma ndoko.» ⁵ Bowaje pa na: « Ndɔ̄ ke a ndoko ne ndɔ̄ɔ̄ le ji Nawomi te a to ndɔ̄ ke a taa ne Rutu dene ke Mowabe ke to dene-ndubba, mba kare ri ngaweje ke oy mban nayn dɔ̄ ne-kingaje te laa.» ⁶ Dingaw ke to tar laa ta ndoko lo le pa na: « Ma ndoko lo le ang. Bbo m-dda baann a ma tuju ne-ndubba lem. E-ndoko lo ke to tar lem ta ndoko le to lei, ddew ke ma ndoko ne goto.» ⁷ Lew, dɔ̄ nange te ke Ijarayel, bbo dew a ta dda mare ne toke le, taa dene-ndubba wase toke le mbel naa mare ne a, dew ke kara ɔ̄ru ne-gɔ̄l laa are ye ke kara. Neenn le to tar-naji horo ngann le Ijarayelje te. ⁸ Dew ke to tar laa ta taa dene-ndubba le pa are Bowaje na: « E-ndoko ndɔ̄ɔ̄ le to lei!» Ngaa Buwaje ɔ̄ru ne-gɔ̄l laa. ⁹ Bowaje pa are dewje ke tɔ̄ku, ke dewje

* 4:1 Oo 2.20

tōyn ke nange te ke Ijarayel na: « Bbokone e-toje to nje-tar najije wōju dō neje le Elimeleke, ke neje le kilyōn, ke neje le Malōn ke m-doko ji Nawomi te. ¹⁰ Rutu dene ke Mowabe ke to dene le Malōn le njaa kara m-tae to dene lem. Ma kunda ne ko-ri ngaweje mba kare ri ngaweje le nayn horo ngakōenje te ddem, nayn horo dewje te ke aw isije lo dda tar te ta ndoko te ddem. E-toje to nje-tar-naji nejeenn bbokone.» ¹¹ Dewje tōyn ke isije ta ndoko te le, ke dewje ke tōku paje na: «N-toje to nje-tar naje njaa. Maji kare Nje-kisi ke ndō ke ndō dda bba are dene ke ande me key te lei to toke le Rasel, ke Leya, dede joo kem ke dundaje gel ngann le Ijarayelje nangê. Maji kare e-ddee to nje-nekinga nange te ke Eparata ta are rii bbar me Betelehem te. ¹² Maji kare ngannje ke Nje-kisi ke ndō ke ndō a kari ddew te le dene ke inga neenn ddaje are me key lei to ddew kara baa toke me key le Perese ke Tamar uje are Juda.» ¹³ Bowaje taa Rutu to dene laa ngaa n̂-mbōn saa naa. Nje-kisi ke ndō ke ndō dda are Rutu uwa sem ngaa uju ngonn ke dingaw. ¹⁴ Deneje paje are Nawomi na: « Jōsuje gaji Nje-kisi ke ndō ke ndō ke bbokone ari dew ke nje-kuka dōi ke ria a bbar nange Ijarayel te tōyn. ¹⁵ Ngonn le a dda kare ubba singa ngaa, na dda sei ndō bbuka te lei mba, ngonn mumi ke ndikii nya a uje. Ngonn mumi le uta ngannje ke dingaw siri.» ¹⁶ Nawomi taa ngonn le ote kare te ngaa n̂-ddee to nje-ngem ngonn le. ¹⁷ Nje-ninn-key-mareje undaje ri ngonn le na: «Duju ngonn dare Nawomi!» N̂-bbareje na Obede. Obede le a to bō Ijayije, Ijayi le a to bō Dabbitije. ¹⁸ Ri nje ke gel Perese te le to toke be: Perese uju Heteserōn, ¹⁹ Heteserōn uju Ram, Ram uju, Aminadabe, ²⁰ Aminadabe uju Nasōn, Nasōn uju Salma, ²¹ Salma uju Bowaje, Bowaje uju Obede, ²² Obede uju Ijayi, Ijayi uju Dabbiti.

Tar le Lubba ke tar Kabba
Kaba: Tar le Lubba ke tar Kabba Bible

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kabba

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 25 Mar 2022

42d55340-9c90-56ec-bf99-50cbf96e48a7